

Beyond Psychology #28 deel 2
26 april 1986 AM.

Vraag 1

Geliefde Osho, Ik heb de soetra waarover u in Pune sprak vele jaren in me meegedragen. Het zegt: Het is beter een goed mens te voeden dan honderd slechte mensen te voeden.

Het is beter iemand te voeden die de vijf voorschriften van Boeddha naleeft dan duizend goede mensen te voeden.

Het is beter een srotapanna te voeden dan tien duizend mensen die de voorschriften van Boeddha naleven.

Het is beter een skridagamin te voeden dan een miljoen srotapannas te voeden

Het is beter een anagamin te voeden dan tien miljoen skridagamins te voeden.

Het is beter een arhat te voeden dan honderd miljoen anagamins te voeden.

Het is beter een pratyak Boeddha te voeden dan een miljard arhats te voeden.

Het is beter een van de Boeddha's van het heden, het verleden of van de toekomst te voeden dan tien miljard pratyak Boeddha's te voeden.

Het is beter er een te voeden die boven kennis, partijdigheid, discipline, en verlichting staat dan honderd miljard Boeddha's van het verleden, heden of toekomst te voeden.

Het zegt zo veel over uw hoogte en onze duisternis en heeft twee gevoelens in me opgeroepen: de zegening en vreugde om in uw grootsheid te mogen zijn, en de moeilijkheid van hoe ver we moeten reizen om slechts een beetje ervaring van uw bewustzijn te krijgen.

Wilt u er alstublieft nog eens over spreken.

...

'Het is beter een skridagamin te voeden dan een miljoen strotapannas.' Een miljoen strotapannas zijn niets vergeleken met een skridagamin: een die de bron bereikt heeft. Een miljoen strotapannas mogen erin gestapt zijn – maar ze kunnen misschien daar zijn blijven hangen. Hun eerste stap kan hun laatste stap geweest zijn, omdat de reis steeds meer geheimzinnig wordt, meer en meer onkenbaar, steeds meer hun mind te boven gaat en voorbij hun controle.

Dus velen zullen erin stappen maar slechts een paar zullen naar het absolute einde gaan. Een die het einde bereikt, de skridagamin, hij is gelijk aan een miljoen strotapannas.

'Het is beter een anagamin te voeden dan tien miljoen skridagamins te voeden. Zij die de bron bereikt hebben zullen misschien niet noodzakelijk daar blijven. Ze kunnen terugkomen. Anagamin betekent 'hij die niet terugkijkt' – er is geen sprake van teruggaan.

De skridagamin kan om vreemde redenen gegaan zijn – misschien zijn ego: hij is een sterk persoon; als de zwakkere erin stappen of stoppen, zal hij tot het uiterste einde gaan, maar hij heeft al de verlangens in zich – die alleen vervuld kunnen worden, of je kunt tenminste hopen dat ze vervuld worden, aan de oever. Hij zal terugkomen. Hij kan niet bij de bron blijven.

Slechts een die bij de bron blijft en niet terugkomt, de anagamin... Deze woorden zijn van dezelfde wortel. Gamin betekent "gaan." Het Engelse woord go komt van dezelfde wortel als het Pali woord gamin. Anagamin betekent 'een die niet terugkomt.'

'Het is beter een anagamin te voeden dan tien miljoen skridagamins. Het is beter een arhat te voeden dan honderd miljoen anagamins.' Nu zijn de dingen een beetje subtieler. Arhat betekent "de zegevierende." Nu is er voor hem niets meer te bereiken; hij is thuisgekomen. De anagamin is bij de bron gekomen. Hij gaat niet terug, maar er zijn zakheden in hem die niet toestaan een totale overwinnaar te zijn. Hij heeft de plaats bereikt van waaruit overwinning mogelijk is. Hij gaat niet terug – maar hij gaat ook niet vooruit.

Een arhat is een die voorbij de anagamin gaat. De anagamin wordt zo gelukkig met de bron die hij bereikt heeft dat hij voelt dat dit alles is wat er is; hij heeft het bereikt – en dat is een illusie. Er is veel meer. De arhat is niet tevreden – ofschoon het erg plezierig is, prettig. Maar hij is niet op deze reis gegaan, op deze pelgrimstocht om een plezierige staat te bereiken. Hij wenst de waarheid, en hij is

bereid alle plezier te verliezen – zelfs dit spirituele plezier van bij de bron te zijn. Zijn zoektocht is voor de waarheid, niet voor plezier.

‘Het is beter een arhat te voeden dan honderd miljoen anagamins.

Het is beter een pratyak boeddha te voeden dan een miljard arhats.’

Pratyak boeddha betekent “een man die verlichting heeft bereikt.” De arhat is zegevierend maar hij is niet verlicht. Er is nog steeds duisternis in het diepste centrum van zijn wezen. Een pratyak Boeddha is iemand wiens duisternis verdwenen; hij is eenvoudig licht. De arhat heeft de waarheid ontdekt; de pratyak boeddha is haar geworden. Er is geen kwestie van overwinning, want er zijn geen twee; vandaar het verschil. Je kunt het zien: ‘Het is beter een pratyak boeddha te voeden dan een miljard arhats. Het onderscheid gaat door steeds groter te worden. ‘Het is beter een boeddha te voeden, van deze tijd of van het verleden of van de toekomst dan tien miljard pratyak boeddha’s te voeden.

Wat is het verschil tussen pratyak boeddha’s en boeddha’s? De pratyak boeddha is iemand die verlicht geworden is, maar nooit een meester wordt. Hij heeft het ervaren, maar hij kan het niet uitleggen. Ook is hij niet geïnteresseerd in iemand anders, of in het delen van zijn ervaringen met iemand anders. Hij heeft dezelfde status als een boeddha, maar het verschil is dat de boeddha dit wenst te delen, en de pratyak boeddha het binnenin zichzelf houdt. Hij is de waarheid geworden, maar zijn grote prestatie blijft slechts beperkt tot zichzelf. Een boeddha werkt hard, tegen alle verzet, moeilijkheden, om mensen te bereiken, hen te bereiken die op het pad zijn maar in duisternis. Het verhaal over Gautama Boeddha is dat toen hij de poort van nirvana bereikte hij daar bleef staan, zijn rug tegen de deuren. De deuren waren open, en de bewakers wilden dat hij binnenkwam. Ze waren klaar hem te verwelkomen – want eeuwen gaan voorbij en dan eens in de zoveel tijd openen zich de deuren. En ze waren enorm gelukkig dat iemand weer een boeddha is geworden.

Maar Boeddha weigerde. Het verhaal is symbolisch. Hij zegt, “Tenzij elk levend wezen voor me in nirvana gaat, blijf ik hier staan. Ik zal de laatste zijn. Ik kan niet alleen gaan. Ik moet iedereen met me meenemen. Zij zijn aan het worstelen in pijn en ellende, en denk je dat ik nirvana en haar enorme gelukzaligheid zou genieten? Het is niet mogelijk. Ik zal wachten. Jullie kunnen wachten; maar hier wachtend zal ik proberen deze strijdende zielen, struikelend in de duisternis, rondtastend in het donker, te helpen. Tenzij ik tevreden ben dat iedereen naar binnen is gegaan, zal ik niet binnen komen en de deuren sluiten.”

Boeddha is zeker een van de meest begripvolle mensen. Hij stopt niet bij zichzelf. Iedereen zou daar gestopt zijn – het is een natuurlijke tendens om jezelf op het hoogste punt te plaatsen en dan te stoppen.

Hij zegt, ‘Het is beter een die boven kennis, eenzijdigheid, discipline, en verlichting is te voeden dan honderd miljard boeddha’s van het verleden, heden of de toekomst te voeden.

De laatste categorie is enorm veelbetekenend, want het zal de categorie zijn die het meest verkeerd begrepen wordt. Een die boven kennis is – hij zal niet consequent zijn, hij zal zichzelf weerspreken. Een die boven eenzijdigheid is, die niet een kant van de waarheid boven de andere verkiest, een aspect van de waarheid – met het risico zich tegen te spreken zal hij alle aspecten van de waarheid ondersteunen. Je kunt zo’n man niet categoriseren. Je kunt hem niet goed noemen, je kunt hem niet slecht noemen; je kunt hem niet religieus noemen, je kunt hem niet irreligieus noemen, want hij volgt geen discipline. En niet alleen geen discipline, maar hij gaat ook voorbij verlichting.

Verlichting is de ultieme ervaring, maar het is een ervaring... de hoogste, maar toch een essentieel onderdeel van alle andere ervaringen: ze mogen dan lager zijn, dit kan de hoogste zijn. Uiteindelijk gaat men deze ook voorbij. Je vergeet het eenvoudig. Het wordt je natuur.

In het begin, als je vanuit je onwetendheid de verlichting bereikt, is het zo’n verschil dat het je onmetelijk genoeg doet. Maar nu is onwetendheid voorbij. Verlichting verliest langzaam de opwinding die het in het begin had. Het is niet langer extase, het is eenvoudig jouw natuur. En niemand herinnert zich zijn eigen natuur.

Dit is de ultieme categorie. Boeddha sprak dan gewoonlijk over: voorbij kennis, voorbij discipline, voorbij verlichting. Dit soort man zal door allen worden tegengewerkt, dit soort man zal door allen

veroordeeld worden. Dit soort man zal alleen komen te staan tegenover de hele wereld, om de eenvoudige reden dat alles wat zij van waarde achten, door hem is overstegen.

In Japan is een mooie serie prenten die de hele gang van de pelgrimstocht naar de waarheid uitbeeldt. In het begin – de naam van de zen schilder die het maakte is niet bekend – had het tien afbeeldingen. Maar zelfs de zenmeesters onderdrukte de tiende afbeelding, en eeuwenlang werd aangenomen dat er negen prenten waren. Het was pas later dat er in enige oude geschriften werd ontdekt dat het origineel tien afbeeldingen had, en de beschrijving van de tiende is de beschrijving die Boeddha gaf van de laatste.

Het is een serie afbeeldingen. Een man raakt zijn stier kwijt. In een prent kijkt hij overal rond en hij kan hem niet vinden. Er zijn bergen, er zijn bomen, er is een meer en de man staat daar overal rondkijkend en van de stier is nergens een spoor te zien. In de tweede afbeelding vindt hij de voetafdruk van de stier. Hij kan de stier nog niet zien, maar de voetsporen zijn er en hij volgt de voetsporen.

In de derde ziet hij net het achterstuk van de stier, die onder een boom staat. In de vierde vindt hij de stier. In de vijfde probeert hij van alles om de stier te pakken te krijgen; het is een stier – het is moeilijk, hij is echt sterk. Maar in de zevende slaagt hij erin. In de achtste rijdt hij op de stier. De stier wil dit niet, en probeert van alles om hem eraf te gooien. In de negende komt hij thuis met de stier. De tiende werd onderdrukt zelfs door mensen van wie je kunt zeggen dat ze het meest meditatief zijn, die het meest alert zijn in de hele wereld. Misschien waren ze bang dat de tiende prent mensen zal verwarren of hen zal helpen om de verkeerd kant op te gaan, want in de tiende – hij heeft de stier, en de stier is in de stal, vastgebonden – in de tiende pakt hij een fles wijn en een fluit en gaat terug naar het meer. Hij gaat met enkel zijn fluit en een fles wijn. Deze afbeelding werd onderdrukt, vernietigd; ze is nu herontdekt. Maar dit is de afbeelding van de laatste staat. Nu is er geen discipline: hij kan wijn drinken, hij kan op de fluit spelen.

De stier is het zelf, jouw innerlijke realiteit. Deze vinden is nirvana. Bij de negende zou het logischerwijs moeten stoppen. Maar de existentie is niet logisch, en wie zal het beter weten dan Gautama Boeddha dat ze niet logisch is? De tiende gaat alle logica, alle begrip voorbij. Zelfs verlichting is opgegeven. De man wordt absoluut gewoon, zonder enige discipline – een zwerver met een fles wijn om onder een boom te genieten, en op de fluit te spelen – uiterst normaal.

Maar zijn gewoon zijn is niet het gewone wat wij kennen; zijn gewoon zijn is iets zeer buitengewoons. Maar hij zal verkeerd begrepen worden, hij zal veroordeeld worden. Wie zal hem nu als een meester accepteren? Wie zal hem als een boeddha accepteren?

Maar Gautama Boeddha heeft hem boven zichzelf geplaatst. Hij zegt, 'Het is beter een te voeden die boven kennis, eenzijdigheid, discipline en verlichting is, dan honderd miljard boeddha's van het verleden, heden of de toekomst.

Deze soetra toont de schoonheid van de man, zijn grootsheid, zijn grootheid.